

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва
та дизайну

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма «Середня освіта (Образотворче мистецтво)»
Спеціальність А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність: А4.12 (Мистецтво. Образотворче мистецтво)
Галузь знань А Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «25» серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Методологія та методика наукових досліджень
Викладач (-і)	Тимків Богдан Михайлович
Контактний телефон Викладача	+38 0500500951
E-mail викладача	bohdan.tymkiv@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Зміст навчання дисципліни «Методологія та методика наукових досліджень» забезпечується освітньою програмою за другим (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності А4 Середня освіта.</p> <p>Освітній компонент «Методологія та методика наукових досліджень» належить до обов'язкових дисциплін і має вагомий вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та розвиток його здібностей у науково-дослідній діяльності.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу є вивчення навчальної дисципліни «Методології та методика наукових досліджень» полягає у з'ясуванні сутності науки та наукових досліджень шляхом усвідомлення функцій, засвоєнням категоріального апарату, визначенням мети, предмету і об'єкту наукового дослідження та набуттям навик проведення самостійного наукового дослідження. Підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з методології та методики наукових досліджень, знайомство з основними проблемами методології та методики наукових досліджень.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння теоретичних основ курсу «Методологія та методика наукових досліджень»; - забезпечення розуміння основних процесів і закономірностей науково-дослідної роботи; <p>В освітньому компоненті студенти вивчають:</p> <ul style="list-style-type: none"> - термінологію та поняття науково-дослідної роботи, класифікацію науково-дослідних робіт; - види та напрямки наукових досліджень у спеціальній освіті; - інформаційні основи науково-дослідної роботи, методи пошуку наукової інформації; - алгоритм побудови наукового дослідження; - поняття про об'єкт і предмет наукових досліджень; - методологію наукових досліджень, характеристики і можливості використання педагогічних і супутніх методів наукового дослідження при виконанні науково-дослідницької роботи; - етапи, види, структуру і тривалість педагогічного експерименту; - способи формування груп для проведення педагогічного експерименту; - особливості і алгоритм оформлення наукової роботи. <p>Студенти розвивають вміння:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користуватися сучасними джерелами наукової інформації; - ставити мету, визначати завдання і гіпотезу досліджень; - планувати та проводити експеримент; <p>оформляти роботу згідно вимог, що пред'являються, готувати доповіді, тези та матеріали</p>	

статей;

застосовувати у практичній діяльності отримані знання, використовувати педагогічні і супутні методи наукового дослідження у написанні магістерських робіт.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти, що передбачає здійснення інновацій та/або проведення педагогічних досліджень і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4. Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним. ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження на засадах академічної доброчесності, прогнозувати та презентувати їх результати.

Фахові компетентності спільні для всіх предметних спеціальностей (ФК)

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН2. Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо.

РН4. Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність.

РН5. Описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати.

РН6. Визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження.

РН10. Називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності.

РН14. Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності 014.12. Середня освіта (Образотворче мистецтво) (ПРН)

ПРН4. Знає і використовує термінологію образотворчого мистецтва в академічно-творчій, науково-дослідній та художньо-педагогічній діяльності.

ПРН7. Володіє аналоговими та цифровими технологіями образотворення.

ПРН8. Визначає актуальні мистецтвознавчі і художньо-педагогічні проблеми та використовує відповіді наукові методи їх розв'язання.

ПРН9. Знаходить, систематизує, аналізує й опрацьовує наявну навчальну і наукову інформацію з образотворчого мистецтва й споріднених галузей знань та створює наукові тексти мистецтвознавчого, художньо-дидактичного і мистецько-освітнього змісту державною й іноземною мовами.

ПРН10. Знає методологію організації художньої та мистецько-освітньої діяльності й адекватно застосовує її у науково-дослідницькій роботі.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні заняття	10
Самостійна робота	60

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
1	014 «Середня освіта»	1 (магістратура)	Нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Вступ. Наука й наукові дослідження в сучасному світі	2		5
Тема 2. Організація наукової діяльності в Україні	2		5
Тема 3. Методика наукових досліджень	2		5
Тема 4. Логіка наукового дослідження	2		5
Тема 5. Інформаційне забезпечення, обробка та аналіз матеріалів дослідження	2		5
Тема 6. Структура наукового дослідження. Особливості наукового тексту	2	2	10
Тема 7. Оформлення результатів наукового дослідження	2	2	10
Тема 8. Форми впровадження результатів дослідження у практику	2	2	10
Тема 9. Підготовка до захисту та захист наукового дослідження	4	4	15

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100. Семінарські заняття – 30 балів, КСР самостійна робота / індивідуальне/ – 20 балів Екзамен (тестові завдання) – 50 балів																																	
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">Шкали оцінювання</th> </tr> <tr> <th>Університетська</th> <th colspan="2">Національна</th> <th>Шкала ECTS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90 – 100</td> <td>5</td> <td>Відмінно</td> <td>A</td> </tr> <tr> <td>80 – 89</td> <td rowspan="2">4</td> <td rowspan="2">Добре</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>70 – 79</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>60 – 69</td> <td rowspan="2">3</td> <td rowspan="2">Задовільно</td> <td>D</td> </tr> <tr> <td>50 – 59</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>26 – 49</td> <td rowspan="2">2</td> <td rowspan="2">Незадовільно (з можливістю повторного складання)</td> <td>FX</td> </tr> <tr> <td>1 – 25</td> <td>0</td> <td>Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)</td> <td>F</td> </tr> </tbody> </table>			Шкали оцінювання				Університетська	Національна		Шкала ECTS	90 – 100	5	Відмінно	A	80 – 89	4	Добре	B	70 – 79	C	60 – 69	3	Задовільно	D	50 – 59	E	26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	1 – 25	0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)
Шкали оцінювання																																		
Університетська	Національна		Шкала ECTS																															
90 – 100	5	Відмінно	A																															
80 – 89	4	Добре	B																															
70 – 79			C																															
60 – 69	3	Задовільно	D																															
50 – 59			E																															
26 – 49	2	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX																															
1 – 25			0	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F																													

<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Виконання письмової роботи передбачає дотримання вимог виконання, написання та термінів подачі письмових завдань запланованих для освітнього компоненту:</p> <p>Реферат - вид письмової роботи, який виконується студентом під керівництвом викладача та направлений на розкриття теми, що вимагає: виявлення розуміння сутності понять і термінів; вміння структурувати основні принципи та методи дослідження; знання теоретичних засад, завдань, методів.</p> <p>Доповідь – наукове повідомлення, яке виконується студентом для розкриття предмету дослідження, для якого проводить збір матеріалу, застосовує методи наукового дослідження, аналізує художні та педагогічні характеристики тощо.</p> <p>Тестування – розроблені згідно предмету освітнього компоненту завдання для контролю знань та засвоєння вивченого матеріалу.</p> <p>Контрольна робота – форма визначення оперативної інформації про рівень засвоєння теоретичних знань і практичних навичок.</p> <p>Оцінювання письмових робіт проводиться згідно шкали оцінювання:</p> <p>Оцінювання письмових робіт проводиться згідно шкали оцінювання: А (відмінно) - виконання завдання згідно тематики та поставлених вимог з дотриманням ґрунтовного аналізу проблематики та виявленням авторських трактувань тощо - 5 (відмінно) - 90-100 балів; В (дуже добре) – виконання завдання вище середнього рівня із незначними помилками - 4 (дуже добре) - 80-89 балів; С (добре) – виконання завдання із значною кількістю помилок але з достатнім рівнем якості роботи в цілому - 4 (добре) - 65-79; D (задовільно) – виконане завдання частково відповідає поставленим вимогам та немає авторського рішення - 3 (задовільно) – 55-64; Е (достатньо) – виконане завдання умовне, не опрацьовані головні вимоги, є реплікою чужих робіт - 3 (достатньо) - 50-54; FХ (незадовільно) – не виконано основні вимоги до роботи, потребує доопрацювання на всіх етапах - 2 (незадовільно) - 35-49; F (неприйнятно) – завдання на початковому етапі, найнижча якість виконання - 2 (неприйнятно) - 1-34.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Практичні завдання пов’язані з лекційним матеріалом та дозволяють розпрацьовувати авторські ідеї, умовиводи, наукові поняття. Практичні заняття – це підготовка до виконання письмових робіт (реферат, доповіді,): вибір теми, з’ясування етапів роботи, розробка матеріалів доповіді та її виконання, розробка плану, виконання конкретних завдань</p>

	тощо. Практичні роботи оцінюються за результатом виконаних завдань і відповідають загальній шкалі оцінювання та її рівням.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань Виконання тестової та екзаменаційної роботи.
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен; Форма здачі – письмова, виконання завдань. Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у формі виконання письмових завдань або тестів. На екзамен виносяться питання згідно тем освітнього компоненту. Екзамен оцінюється згідно шкали оцінювання з урахуванням рівня підготовки студента, його володіння матеріалом, відповідями на поставлені питання, вмінням презентувати результати вивчення освітнього компоненту.

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Карпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://cnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

2. Пропуски занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.). <https://efund.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf>

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp-7-redaktsia.pdf>

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Антонюк В. С., Полонський Л. Г., Аверченко В. І., Малахов Ю. А. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.
2. Афанасьєв А.О., Кузькін Є. В. Основи наукових досліджень : навч. посібн. Харків: Вид. ХНЕУ, 2005. 96 с.
3. Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 257 с.

4. Вернигора Н. М. Написання сучасної наукової статті: метод. рек. Київ: Білий Тигр, 2015. 27 с.
5. Воронкова В. Г., Кириєнко С. І., Ажажа М. А., Гук А. С. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Запоріжжя, 2015. 94 с.
6. Гаврилов Е.В., Дмитриченко М.Ф., Доля В.К. Технологія наукових досліджень і технічної творчості. Київ: Знання України, 2007. 318 с.
7. Гуроров О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. пос. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
8. Демківський А.В., Безус П. І. Основи методології наукових досліджень: навч. посібн. Київ: Акад. муніцип.упр., 2012. 276 с.
9. Єріна А.М., Захожай В. Б., Єрін Д. Л. Методологія наукових досліджень. Київ: ЦНЛ, 2004. 212 с.
10. Зацерковний В. І. Тішаєв І. В., Демидов В. К. Методологія наукових досліджень: навч. посібник. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.
11. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 350 с.
12. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 2-ге вид., стереотипне. Київ: Алерта, 2017. 622 с.
13. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібн. Київ: Кондор, 2003. 192 с.
14. Новосьолов, О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г., 2017. 100 с.
15. Пилипчук М. І., Григор'єв А. С., Шостак В. В. Основи наукових досліджень: [підруч.] Київ: Знання, 2007. 270 с.
16. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі : [навч. посіб.]. Київ: ЦНЛ, 2003. 116 с.
17. Рекомендації щодо змісту і структури магістерських дисертацій / [уклад. В. П. Головенкін; за загальною ред. акад. Ю.І. Якименка]. Київ : ВПК «Політехніка», 2010. 28 с.
18. Тимків Б.М., Сем'яник О.В. Методичні рекомендації до виконання та захисту магістерських кваліфікаційних робіт для спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво) (спеціалізації: Середня освіта (Дизайн, декоративно-прикладне мистецтво). Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2018. 22 с.
19. Щербак Т. І., Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.
20. Юринець В.Є. Методологія наукових досліджень: навч. посібн. Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів : ЛНУ, 2011. 179 с.

Додаткова література:

1. Антонюк В. С., Полонський Л. Г., Аверченко В. І., Малахов Ю. А. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Київ: НГУУ «КПІ», 2015. 276 с.
2. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник. Київ: АБУ, 2002. 480 с.
3. Важинський С. Е. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. 257 с.
4. Вернигора Н. М. Написання сучасної наукової статті: метод. рек. Київ: Білий Тигр, 2015. 27 с.
5. Воронкова В. Г., Кириєнко С. І., Ажажа М. А., Гук А. С. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Запоріжжя, 2015. 94 с.
6. Гаврилов Е.В., Дмитриченко М.Ф. Технологія наукових досліджень і технічної творчості. Київ: Знання України. 2007. 318 с.
7. Головій В. М., Кузькін Є. Ю., Піддубна Л. В. Основи наукової діяльності: методологія, організація, оформлення результатів: навч. посіб. Київ: «Хай-Тек Пресс», 2010. 344 с.
8. Гуроров О. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. пос. Харків: ХНАУ, 2017. 272 с.
9. Довідник здобувача наукового ступеня : збірник нормат. документів та інформ. матеріалів

з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації / упоряд. Ю.І. Цеков. 3-тє вид., випр. і допов. Київ : Ред. «Бюл. Вищої атестаційної коміс. України», вид-во «Голока», 2006. 69 с.

10. Кацавець Г.М., Паламар А. М. Мова ділових паперів: підруч. Київ: Алерта, 2006. 328 с.

11. Клименюк О.В. Методологія та методи наукового дослідження: навч. посібн. Київ: Міленіум, 2005. 186 с.

12. Стеченко Д.М., Чмир О.С. Методологія наукових досліджень : підручник. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Знання, 2007.

Ресурси мережі Інтернет

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту». URL: <http://vuz.org.ua/zakono-davstvo/111-zakon-ukrayiny>.

2. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>;

Викладач: Тимків Богдан Михайлович,

професор, завідувач кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну